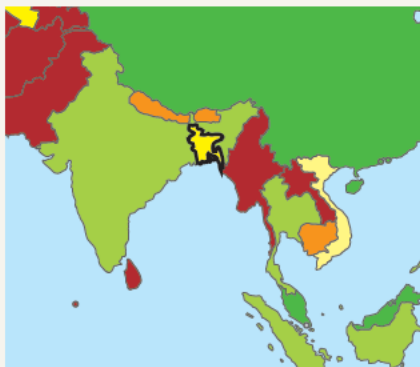

Basfakta (2023)

Folkmängd: 169 miljoner

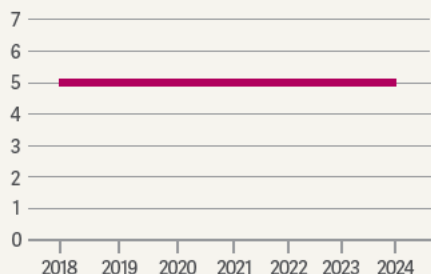
BNP, nominellt: 460 miljarder USD

BNP/capita: 2 731 USD

Landriskklasserna går från 0 till 7.
Ju lägre tal, desto bättre kreditvärdighet.

Landriskklasshistorik

Källa: EKN

Styrkor

- + Hög tillväxttakt
- + Stor befolkning som ger tillgång till billig arbetskraft.
- + Konkurrenskraftig textilindustri
- + Högt inflöde av remitteringar
- + Låg extern skuldbörda

Svagheter

- Ensidig ekonomi som exponerar landet mot globala konjunkturcykler
- Statsfinanserna präglas av låga statsintäkter
- Svaga institutioner och sårbart banksystem
- Försvagad bytesbalans och sjunkande valutareserver

Textilindustrin är motorn i Bangladesh ekonomi

Bangladesh är en av världens snabbast växande ekonomier. Den ekonomiska tillväxttakten har i snitt varit 6,5 procent per år det senaste decenniet och sedan början på 00-talet har BNP per capita fyrfaldigats. De stigande inkomstnivåerna har bidragit till att fattigdomsnivån har halverats de senaste 20 åren. Under denna period har strukturen på landets ekonomi förändrats. Jordbruket, som historiskt varit en dominerande del av ekonomin, står idag endast för cirka 11 procent av BNP. Samtidigt har industri- och tjänstesektorn växt i omfattning och utgör idag cirka 89 procent av BNP.

En bidragande orsak till denna utveckling är framväxten av en stor textilindustri som tillsammans med ett omfattande inflöde av remitteringar är motorn i landets ekonomi. Textilindustrin står för ungefär 80 procent av den totala exporten och är landets främsta hårdvalutaintjänare. Större delen av exporten går till Europa och USA. Med en stor befolkning (cirka 170 miljoner) och ett relativt lågt löneläge är arbetskraften billig, vilket gör textilindustrin konkurrenskraftig globalt sett. Bangladesh är därför en av världens största textilexportörer och står för cirka sju procent av all världens textilexport. En konsekvens av de låga lönerna är dock att levnadsstandarden, trots en förbättring de senaste decennierna, fortfarande är relativt låg. I Human Development Index, som mäter levnadsstandarden i världens länder, placeras Bangladesh på plats 129 av 180. Den låga lönenivån är emellanåt även en källa till social oro och instabilitet. Detta illustrerades under hösten 2023 då tusentals textilarbetare gick ut i omfattande demonstrationer och strejker i protest mot dåliga arbetsvillkor.

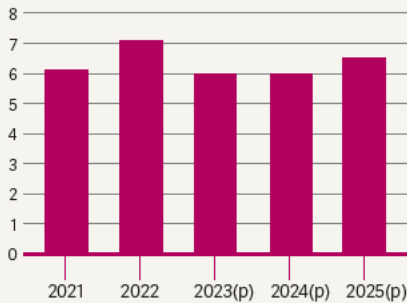
Flera utmaningar påverkar riskbilden

Trots goda tillväxtsiffror och en anmärkningsvärd ekonomisk utveckling står Bangladesh inför en rad utmaningar. Valutaintjäningen är koncentrerad till varuexporten från textilindustrin och remitteringar från utlandet. Landet är dessutom beroende av olja och gas för sin energiförsörjning. Ekonomin är därför sårbar för globala konjunktursvängningar. Detta avspeglas i de senaste årens utveckling då låg efterfrågan på textilier från omvärlden och högre oljepris har bidragit till att öka underskottet i bytesbalansen. För att reducera sårbarheten och samtidigt höja tillväxtpotentialen behöver landet diversifiera ekonomin och utveckla andra industrier, där ett lovande exempel är den framväxande IT-sektorn.

En annan utmaning är landets svaga institutioner. Detta påverkar bland annat statsfinanserna. Myndigheternas förmåga att driva in skatter är låg och statsintäkterna i förhållande till BNP är därför bland de lägsta i världen, cirka 8–9 procent av BNP. Detta begränsar statens möjligheter att förbättra infrastrukturen och de dåliga vägarna, begränsade järnvägsnätet och underutvecklade hamnarna, hämmar effektiviteten i exportsektorn. Statsskulden är förhållandevis låg, 39 procent av BNP 2023, men har ökat betydligt de senaste åren till följd av flera år med budgetunderskott. Räntekostnaderna upptar nu drygt 20 procent av budgetintäkterna.

En tredje utmaning är landets höga exponering mot klimatförändringar. Extrema väderhändelser som kraftiga monsunregn och översvämningar slår hårt mot

BNP tillväxt (fasta priser, % per år)

Källa: IMFWEQ, Macrobond

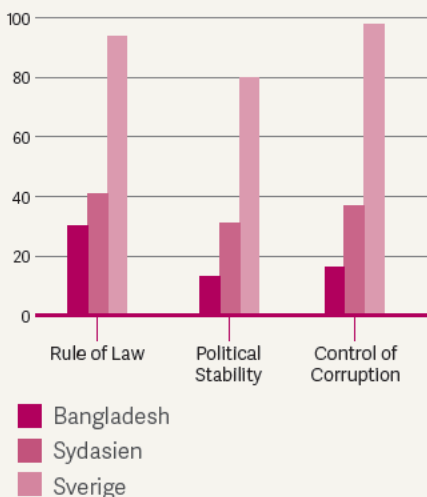
Bangladesh som till stor del består av lågt, flackt landskap med många floder. Landet är dessutom ett av världens mest tätbefolkade med 170 miljoner invånare som lever på en yta motsvarande en tredjedel av Sverige. Effekterna av klimatförändringarna med högre frekvens av extrema väderhändelser får därför konsekvenser för miljontals människor. Landets förmåga att anpassa sig är dessutom bristfällig på grund av de svaga institutionerna och låga statsintäkter.

Politiken kännetecknas av stora motsättningar

Bangladesh är en demokrati med regelbundna allmänna val. De demokratiska bristerna är dock stora. Oberoende medier kan inte verka fritt och rättsväsendet är politiskt påverkat. Forskningsinstitutet Freedom House, som rankar politiska och medborgerliga rättigheter i världens länder, betecknar landet som "delvis fritt".

Det politiska läget präglas av motsättningar mellan två partier: Awami League (AL) och Bangladesh Nationalist Party (BNP). Dessa partier har tävlat om regeringsmakten i decennier. Motsättningarna mellan partierna har präglats av våld, trakasserier och rapporter om valfusk. Politiska konflikter spiller ofta över i oroligheter på gatorna i form av demonstrationer, strejker och bojkotter som lamslår landet. Sedan 2008 har AL varit i regeringsställning och premiärminister Sheikh Hasina har skaffat sig alltmer makt. Regeringen har successivt gjort det svårare för oppositionen att få inflytande. Det görs främst genom trakasserier och gripanden samt genom att utnyttja rättssystemet. Detta har fått oppositionspartiet BNP att bojkotta valrörelserna och i det senaste valet, i januari 2024, deltog inte partiet. AL kunde därmed säkra ytterligare sex år vid makten. Det långvariga maktinnehavet riskerar att politisera institutionerna, vilket kan göda korruptionen och försvåra implementeringen av viktiga reformer.

Affärsmiljö

Ranking mellan 0 (sämst) och 100 (bäst)

Källa: Världsbanken, Macrobond

De senaste åren har blottat landets sårbarheter

Under de senaste åren har Bangladesh ekonomi utvecklats i negativ riktning. Höga oljepriser under 2022 resulterade i att importnotan för landets energiförsörjning ökade, vilket i kombination med lägre textlexport bidrog till att bytesbalansunderskottet växte (4,1 procent av BNP för 2022). De höga oljepriserna bidrog också till att inflationen steg kraftigt under 2022, något som har fortsatt under 2023 (9,5 procent i november 2023).

För att minska bytesbalansunderskottet har centralbanken infört importrestriktioner och krav på förskotts betalning när banker ska öppna remburs till importörer. Under våren 2023 övergick centralbanken till en mer flexibel växelkurs och övergav därför det gamla växelkurssystemet med multipla växelkurser och en informell valuta-peg mot USD. I samband med detta föll värdet på valutan brant. Sedan dess har växelkursen stabiliserats men är alltjämt historiskt svag gentemot dollarn. Valutakursfallet har bidragit till den höga inflationen men gynnar samtidigt exporten som väntas öka under 2024. För att bygga upp valutareserven har centralbanken infört krav på att exportörer ska återföra exportintäkter inom 120 dagar från skeppning.

Sammantaget har centralbankens åtgärder reducerat bytesbalansunderskottet och förbättrat den externa positionen något. Valutareserven fortsätter dock att krympa och motsvarar knappt 3 månaders import. Sedan 2021 har storleken på valutareserven nästan halverats. Detta minskar bufferten för framtida

Svensk export till Bangladesh

År	MSEK
2022	517
2021	541
2020	439
2019	465
2018	430

Källa: SCB

EKN:s engagemang

Kategori	MSEK
Garantier	146
Utfästelser	15,5

ekonomiska chocker och gör landet mer sårbart framgent.

En positiv faktor är att landet har ett IMF-program sedan januari 2023. Det sträcker sig över 42 månader och ger landet 4,7 miljarder USD. Programmet väntas utgöra ankare för den ekonomiska politiken framöver och kan påskynda nödvändiga reformer, så som modernisering av penningpolitiken med ett fastställt inflationsmål och en gradvis övergång till en flytande växelkurs. Enligt IMF har programmet följts relativt väl under 2023 och fem av sju delmål uppnåtts. De delmål som inte uppnåtts är att öka valutareserven och höja statsintäkterna. IMF uppmanar därför landets myndigheter att snarast påbörja reformer som kan bidra till att uppnå dessa mål.

Affärsmiljön

Svaga institutioner, utbredd korruption, omfattande byråkrati och ett fragmenterat banksystem bidrar till en besvärlig affärsmiljö. I Världsbankens Governance Indicators (WBI) är Bangladesh resultat avseende ekonomiska institutioner bland de sämsta för tillväxt- och utvecklingsländerna i Asien och sämre än för länder som Pakistan, Laos och Kambodja. Resultatet har inte förbättrats i någon större utsträckning de senaste tio åren. Korruptionen är dessutom utbredd vilket speglas i Transparency Internationals "Corruption Perception Index 2022" där landet rankas på plats 147 av 180 – i nivå med Iran, Afghanistan och Centralafrikanska Republiken. Resultatet, som var det sämsta sedan 2015, tyder på utvecklingen går åt fel håll.

Byråkratin är omfattande och rättsliga processer är ofta tröga. Rättssystemet saknar oberoende från regeringen, som styr utnämningar av domare. Lokala företag, särskilt statligt ägda företag vars ledning utses av regeringen, tenderar att gynnas av domstolarna i affärstvister. Generellt är det politiska inflytandet stort och i kombination med utbredd korruption underminerar detta förutsägbarheten i regleringsmiljön. EKN har inga aktuella erfarenheter av att återvinna fordringar i Bangladesh.

En annan utmaning är banksystemet. Det är fragmenterat och består av cirka 60 banker med tillgångar motsvarande omkring 50 procent av BNP. De fem största statsägda bankerna svarar för cirka 20 procent av marknaden och ett stort antal privata banker har en andel om 2–4 procent var. Strukturen bidrar till intensiv konkurrens med låga marginaler. Andelen dåliga lån (NPL) i banksektorn är hög, cirka 8–9 procent i genomsnitt, och har ökat de senaste åren. För statligt ägda banker är NPL betydligt högre, omkring 20 procent. Statliga banker påverkas av politiskt styrd utlåning, och privata banker tenderar att ingå eller ha nära kopplingar till industriella konglomerat. Enligt en Världsbanksstudie från 2021 är utlåning till närstående utbrett och olika former av bedrägerier och otillbörlig utlåning förekommer. I december 2022 tillsatte centralbanken styrelseobservatörer i totalt nio banker där lånehärvor varit så allvarliga att de bedömdes äventyra bankernas finansiella ställning. Positivt för riskbilden i banksektorn framöver är att ett av IMF-programmets mål är att förbättra tillsynen och styrningen av banker.

Från politiskt håll finns ambitionen att minska byråkratin och komma till rätta med utmaningarna i affärsmiljön. Flera reformer har lanserats, bland annat One Stop Service Act (2018, 2020) som syftar till att digitalisera myndighetstjänster och effektivisera tillståndsprocesser för företagare och investerare. Reformerna

är lovande, men implementeringen är långsam och begränsas av korruption.

EKN:s policy

EKN klassificerar Bangladesh i landriskklass 5 (av 0 till 7) sedan 2015. Normal riskprovning gäller för samtliga gäldenärskategorier (ej övriga offentliga). Det innebär att det inte finns några på förhand givna begränsningar i garantigivningen och att affärerna bedöms på egna meriter utan särskilda krav eller villkor. För transaktioner med offentliga köpare har EKN krav på remburs, bank- eller statsgaranti.

EKN:s åtagande och erfarenhet

EKN:s totala engagemang i Bangladesh uppgår till 161 miljoner kronor. Av dessa är 146 miljoner kronor utfärdade garantier, resten utfästelser. Under perioden 2019–2023 ställde EKN ut garantier i 71 affärer till ett tiotal exportföretag. Värdet på garantierna motsvarar cirka 710 miljoner kronor. Garantiflödet domineras av affärer inom telekom och transportsektorn. Mer än 90 procent av flödet utgörs av korta garantier med kredittid upp till ett år. Vanligast är rembursgarantier där EKN ser ett regelbundet flöde på cirka 10–15 garantier per år. EKN:s betalningserfarenhet är god med få skador. Däremot förekommer dröjsmål. Av garantier utställda 2019–2023 förekom dröjsmål i 20 procent. Inget av dröjsmålen har skadereglerats men den genomsnittliga dröjsmålstiden var 74 dagar.